

REPORTATGE

75 anys dels bombardejos de gener de 1939: una altra tragèdia humana

Aquest mes de gener es compleixen setanta-cinc anys del segon bombardeig de Granollers. Uns atacs aeris menys coneguts que el de 1938 però que van causar una quarantena de morts i van afectar edificis com l'Hospital de Granollers, els tallers de Can Trullàs o la fàbrica Roca Umbert. Malgrat que mai es van donar dades concretes dels llocs on van impactar les bombes ni dels morts produïts, avui sabem que bona part d'ells eren familiars procedents de Lúcar, Almería, gent que havia vingut a Granollers a la recerca d'unes millors condicions de vida.

© PERE CORNELLAS

Després de la forta ofensiva de les tropes franquistes i una vegada esberlat el front de l'Ebre a finals de 1938, l'avanç dels contingents militars franquistes pel territori català es convertí, el mes de gener de 1939, en una passejada militar, dramàtica i també luctuosa. La guerra d'Espanya iniciada el 1936, no acabaria fins al mes d'abril de 1939, però els pobles i ciutats catalanes van anar caient de manera progressiva, especialment el mes de gener i començaments de febrer, per un fet que en aquells moments ja era inexorable: la derrota militar republicana. El sistema emprat per les tropes vencedores per reduir el territori català, posat en pràctica a l'Ebre i especialment després del trencament del front, es basà en triturar sense contemplacions el destrossat exercit popular i, de passada, la població que malvisqué amb espant les darreres escomeses de l'exèrcit franquista, perquè en l'ús i abús de les tècniques bel·licistes, l'aviació italiana, alemanya i hispana, sobresortiren per la seva ferotgia i avidesa de càstig contra la població civil.

Bombes contra la població

L'estratègia militar des de l'aire, optà per aplanar les resistències que l'exèrcit republicà, totalment batut i en retirada després de les enormes pèrdues i desmoralització dels

El refugi de la plaça de Maluquer i Salvador, aixopluc per als granollerins durant els bombardejos de la ciutat. A la dreta, Roca Umbert, una de les fàbriques més afectades per la guerra.

combats de l'Ebre, podia oposar a un avanç ràpid franquista des de ponent i sobretot des del sud del país, en un procés d'arraconament i escombrada cap a França de desenes de milers de persones atemorides per la repressió brutal sobre Catalunya.

A mesura que l'exèrcit revoltat, amb l'ajuda de soldats marroquins i amb la de tropes italianes i alemanyes anava ocupant el territori català, el desballestament de l'exèrcit republicà deixava progressivament desguarnides les defenses que fins a inicis de gener, pràcticament, podien garantir que el país no quedés totalment ocupat i a l'espera d'una transacció política i militar, de mica en mica més impossible, entre el govern republicà i el "nacional". El general Franco no s'hi avingué mai, ja que el seu pla estratègic i tàctic era el de reduir al màxim, a cendres si calia –els discursos n'eren una bona prova–, un territori que s'havia oposat des del primer moment a l'"Alzamiento" i a les fórmules feixistes que el conformaven.

En aquesta línia s'ha d'entendre el perquè dels atacs aeris tan desmesurats, brutals, i discutibles fins i tot militarment pels procediments utilitzats, ja que les bombes anorreamen edificis públics, privats, fàbriques, línies de tren i un llarg etcètera, però del qual destacaria finalment la quantitat de víctimes humanes, militars i, sobretot, civils.